

מראי מקומות- חולין קי"ב

דאם מיירי דצלי כל צרכו, א"כ ע"כ צריכין לומר דאף דע"י הצלי"י יוצא הדם, אולם עכ"ז אין כל הדם יוצא ממנו, ולכן הככר אסור באכילה, לפי שהדם נופל על הככר (אבל הדם שנשאר בהבשר מותר, משום דעדיין לא פירש). וכן הוא הפירוש לר' חננאל, דכיון דלא נצלה כל צרכו, לכן לא יצא כל הדם, ולכן הככר אסור באכילה [רק דנח' בזה, דר' חננאל משמע דע"י צלי"י כל צרכו יוצא כל הדם, והראש יוסף נקט דאינו יוצא כל הדם ע"י צלי"י כל צרכו]. והק' הריטב"א,

אם אמרי' שיש כאן דם שפירש שנפל על הככר ואסרו, א"כ לכאן ה"ה דהבשר עצמו נאסר, לפי שע"י הדוחקא דסכינא נבלע בו דם כשחזתה [דהיינו, דם שכבר פירש ממנה]. וכ' להוכיח מזה שהדם הזה שבככר אינו דם, ורק מפני מראית עין אסרוה, כמו שאסרו דם מלכי שטים, וכדו'. וכן הביא הרמב"ן בשם הראב"ד, דכל האיסור הככר הוא משום מראית עין. עוד כ' הריטב"א דכל הנדון בסוגיין הוא רק בשר שאינו מליח, אבל בבשר מלוח אין מקום לחוש כלל.

(ז) **דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין- פי' תוס',** הדגים לבדן. ולכן הק' ר' שמואל, א"כ הול"ל דגם שמלחן עם עופות אסורין. ותי' דא"כ הוה משמע אפי' אם העופות תפל והדגים מלוחים, וזה אינו, דבכה"ג אין הדגים נאסרים. והוסיף תוס' דאף לא אמרי' דהעופות חוזרות ונאסרות ע"י ציר הדגים שנאסר ע"י העופות, ואף להשיטות דאמרי' חנ"נ בשאר איסורים, דהא דם משרק שריק ע"י מליחה, ורק דגים דרפו קרמייהו הוא דאמר דלא שריק דם עופות מינייהו (וע' ברא"ש דכ' דהיכא דיש הרבה דם שנבלע בהציר, אז שייך לומר דהדם משרק שריק, אבל היכא דמעט דם מובלע בציר הרבה, אז לא שייך לומר דהדם משרק שריק, שהרי הציר הוא האוסר, וממילא שפיר יכול לאסור העופות [כ"ז בכונתו]. וכ' הלב ארי' דכוונת תוס' לאפוקי משי' הרשב"ם דס"ל דבאמת הדגים חוזרים ואוסרים העופות. וכ' הלב ארי' דמכאן נראה דלא כדברי האיסור והיתר (הובא בש"ך סי' צ"א) דס"ל דבאיסורים דרבנן גם אם אינם של דם, אמרי' דאידי

(א) **אבל קישות גריר לבי פסקי' ואכיל- הק' הר"ן** (מא. בדפיו), אמאי לא סגי להו בהדחה. ותי' דמתוך לחותם א"א להדיח אותן, דאדרבה, ע"י הדחה הי' נסרך יותר, ולפיכך גורר אותם ודיו. והוסיף דגרירה הוי אף פחותה מקליפה, שקליפה צריכה שתהא גסה קצת כדי להנטל כולה כא'.

(ב) **קילחי דליפתא שרי- פי' הר"ן** שם דכיון דאינו חריף אלא מתוק, לכן אין טעם שומן ניכר בו. וכ' דמשמע דשרי לגמרי, דהיינו דלא צריך מידי, לא גרירה ולא הדחה, וכ' דכן מטין לשון רש"י. אולם הרא"ש (ל"א) כ' דשרי היינו דאין צריך קליפה או גרירה, אבל שפיר צריך הדחה משום שמנונית שעל הסכין.

(ג) **והני מילי חי, אבל צלי בעי קליפה- כ' הרא"ש** (סוף סי' ל"ג) דמה דאמרי' דצלי בעי קליפה, היינו אפי' אם הוא צונן, דע"י הצלי רכיך והוא בולע. וע' בדברי חמודות (קע"ז) שהביא מהר"ן, רשב"א, והראב"ד דחולקים על זה, וס"ל דמה דאמרי' צלי, היינו שהוא רותח, אבל כל שנצטונן, אע"פ שהוא נצלה, מ"מ הרי אבד רתיחתו, ודינו כחי ואי"צ קליפה.

(ד) **ואי אית בי' פילי כולי' אסור- כ' הרא"ש** (סוף ל"ג) דלכאור' משמע דאצלי קאי, אבל בספר התרומה כ' דאפי' אם חי הוא, אי אית בי' פילי אסור.

(ה) **יא מתבל בתבלין כולי' אסור- פרש"י,** התבלין שנתבשלו עמו מרכיבין אותו ונוח לבלוע, וכשנפל לכותח הי' צמא לבלוע ובלע. אולם הר"ן (מא: בדפיו) כ' שהתבלין מושכים את הכמכא ומבליעים אותו בכולו.

(ו) **ככר שחתך עליה בשר אסור לאכלה- פרש"י,** כשהוא חותך מן הצלי, אסור לאכלה מפני שהדם יוצא ונבלע בו. כ' הרשב"א בשם ר' חננאל דבשר זה צלי הוא ואינו צלי הרבה, ומימיו שותתין על הככר. וע' בראש יוסף דכ'

היכא שיש גומות בבשר עדיין יש מקום לומר דהדם נבלע שם. ולכן תי' דפליטת ציר מושכת הרבה לאחר פליטת הדם, ומה שנמצא בגומות ציר הוא ולא דם [צ"ע כוונתו בזה, דהא הנחת קושייתו הוא שיש דם באחרונות שפולט לאחר שנת הראשונות, ומה עושים בדם זה, וצ"ע]. עוד הביא מהר"י מאורליינ"ש דכל זמן שעדיין העליין פולטת, אין התחתון סותם פליטתה, ועדיין אינו בולע. וכ' הלב ארי' דמדויק בלשון רש"י דגם ס"ל כן, דכמה שזה שוהה לפלוט זה שוהה לפלוט, ושניהם פולטין יחד, דהיינו דכל זמן שהאחרון עדיין פולט, כן הראשון ממשיך לפלוט עד שיגמר האחרון פליטתו.

(י) אימלח לי' בשר שחוטה בהדי בשר טרפה, אתא לקמי' דרבא - פרש"י, דשאלתו היתה אם אמרי' דכמו דבדם לא חיישינן לבליעתו, דכל זמן שטרודין לפלוט אין בולעין, ושניהם נחין בב"א מפליטתן, או לא. וע"ז השיב דכיון דהציר אסור, נאסר הבשר שחוטה, שהרי ציר נוח ליבלע טפי מן הדם. והק' הרשב"א, א"כ מאי מייתי לי' רבא מהברייתא דציר טמאים, הרי גם רבא מודה לזה. ולכן פי' הרשב"א דשאלת הגמ' הוא אם מלח מפליט דם לחודי', וע"ז השיב לו דגם מפליט ציר, מהא דהתורה אמרה דציר אסור, דמשמע דהם פולטין, והיינו ע"י מלח, וממילא הבשר שחוטה שעמה נאסר ע"י הציר שנפלט מהטריפה. וע' בראש יוסף שהביא שהר"ן ביאר דשאלת הגמ' הוא כפשוטו, האם ציר נאסר או דהוי זיעה בעלמא, ואינו חשיב יוצא מן הטמא. ותמה עליו דהא משנה מפורשת היא דציר של דג טמא אסור, ואף אם אינו אלא מדרבנן, מה בכך, הא סכ"ס אסור. ושוב הביא דברי הרשב"א הנ"ל, וגם הק' עליו דאם משנה הוא דציר דג טמא, אלמא דפשוט הוא דשייך להפליטו, וא"כ מהו שאלתו. ותי' דהי' שייך לומר דפליטתו הוא רק ע"י בישול, וע"ז שואל הגמ' אם שייך להפליטו גם ע"י מלח, וכאן דקתני רוטב וציר, משמע דאפי' אם הציר לא הי' ע"י בישול (דאם ע"י בישול, זהו רוטב), וא"כ שפיר שמעי' מזה דשייך לפולטו ע"י מלח.

טריד למפלט לא בלע, דלדבריו אין מקום כלל לאסור העופות, דהא הק' ציר דגים אינו נאסר אלא מדרבנן, דלא עדיף מדם דאתי מיני', דהוי מדרבנן משום דהוי דם שמלחו, וא"כ זה הוי ג"כ מדרבנן.

(ח) אסורין - כ' הר"ן (מא: בדפיו) דמשמע מזה דאסורין לגמרי ולית להו תקנתא במליחה, והטעם איכא למימר לפי שאין המלח מפליט כל הדם שבחתיכה, אלא רק דם שעל פני הבשר והסמוך לו, אבל לדם הבלוע בחתיכה לא חיישינן, דהוה לי' דם האיברים שלא פירש ושרי, אבל ע"ש דכ' הר"ן דסברא זו אינה נכונה, ע"ש לביאורו. ולכן הוא כ' שאין המלח מפליט אלא דם המובלע באברים מעצמן, אבל דם הבא ממקום אחר אין המלח מפליטו, ולכן לא מהני למלוח הדגים אח"כ. ולכן כ' דיש להזהר שלא להניח בשר תפל אצל בשר מליח בעוד שמלחו עליו, אע"פ שדעתו למלוח התפל אח"כ, לפי שהתפל, כיון שאינו טרוד לפלוט, בולע הדם שפולט המלוחה, והו"ל דם הנבלע ממקום אחר, שאינו נפלט ע"י מלח לגמרי. אבל הביא ר' יונה שמחלק וס"ל דשאני דגים דאין להם דם של עצמם, ולפיכך אין כח במלח להפליטו, אבל חתיכה זו, שדמה בתוכה, כשם שהמלח מפליט דם של גופה, כן הוא מפליט דם הנבלע בה ממקו"א.

(ט) ודגים משום דרפו קרמייהו קדמי ופליטי, ועופות קמיטי, וכו' - פרש"י, דעופות אין ממהרין לפלוט, ולכן כשנחו הדגים מלפלוט, עדיין העופות פולטין, הלכך בלעי דגים. וכ' רש"י משא"כ בבשר ובשר, כמה שזה שוהה לפלוט כן שוהה זה, ושניהם שוהין לפלוט, וכל זמן שהתחתון טרוד לפלוט, אינו בולע. ותמה תוס' ע"ז, דהא משמע דהיכא דמולח כמה חתיכות זו ע"ג זו, דמותרים הם, אע"ג דנגמר פליטת הראשון ראשונה (כיון דניתן במלח ראשונה), ולמה לא אמרי' דכיון דנגמר פליטתה, התחיל לבלוע. ותי' דמה דמותר למלוח הרבה חתיכות בהדדי הוא משום דדם משרק שריק, וא"כ אין הבשר בולע הדם כלל (ודלא כרש"י, דמשמע דבאמת הבשר בולע דם, רק דמפסיקין לפלוט בבת אחת). אלא דהק' ע"ז דא"כ